

UNIVERSITATEA
1 DECEMBRIE 1918
DIN ALBA IULIA

University of Zadar
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

**“EUROINTEGRATION IN ART, SCIENCE AND EDUCATION:
EXPERIENCE, DEVELOPMENT PERSPECTIVES”**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**“ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ В МИСТЕЦТВІ, НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ДОСВІД,
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ”**

Klaipėda University,
2024

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

Compilers of the publication:

Упорядники видання:

Prof. dr. Rasa Braslauskienė,
Doc. dr. Reda Jacynė,
Dr. Maryna Ponomarenko.

Conference Scientific Committee:

Науковий комітет конференції:

Prof. Dr. Rimantas Balsys (Klaipėda University, Lithuania).
Prof. Dr. Rasa Braslauskienė (Klaipėda University, Lithuania).
Assoc. Prof. Honored Art Worker of Ukraine Dmytro Velychko (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine).
Assoc. Prof. Dr. Matilda Karamatic Brčić (University of Zadar, Croatia).
Prof. Dr. hab. Olena Gonchar (Jan Dlugosz University in Czestochowa, Poland).
Assoc. Prof. Dr. Maryna Iurchenko (Klaipėda University, Lithuania).
Assoc. Prof. Dr. Reda Jacynė (Klaipėda University, Lithuania).
Prof. Dr. Andrii Krasnozhon (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine).
Prof. Dr. Ganna Muzychenko (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine).
Assoc. Prof. Dr. Aida Norvilienė (Klaipėda University, Lithuania).
Assoc. Prof. PhD Honored Art Worker of Ukraine Anna Nosenko (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine).
Assoc. Prof. Dr. Tetiana Pavlova (Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts, Ukraine).
Prof. Dr. Kalyna Pashkevych (Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine).
Dr. Maryna Ponomarenko (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine; Klaipėda University, Lithuania).
Prof. Dr. Honored Art Worker of Ukraine Olga Tarasenko (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine).
Assoc. Prof. Dr. Ioana Todor (“1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia, Romania).

Untranslated language of the authors.

Мову авторів збережено без змін та перекладу.

© Rasa Braslauskienė, Reda Jacynė, Maryna Ponomarenko (sudarytojos), 2024

© Klaipėdos universitetas, 2024

ISBN 978-609-481-206-4

Foreword

The First International Conference "EUROINTEGRATION IN THE ARTS, SCIENCE AND EDUCATION: PERSPECTIVES, PERSPECTIVES OF IMPLEMENTATION" is an event that demonstrates the support of Lithuanian scientists for their Ukrainian colleagues, and devoted to the relevant problems of art, culture, pedagogy and psychology.

The interdisciplinary nature of the conference provides an opportunity to explore new ways of interaction between researchers in these fields.

The collection of abstracts published during the conference reflects the main aim of the event, which was to bring together European and Ukrainian scientists who presented new theoretical ideas and their practical application in their respective thematic areas. The conference highlights opportunities for exchanging experiences in the research area; promoting the participation of Ukrainian researchers in the EU research programmes and initiatives; introducing the system of quality assurance of education and training according to the European standards and guidelines; and expanding the opportunities for academic mobility of students, pupils, teachers and researchers.

The publication of the proceedings in an online format is a deliberate move by the conference organisers, in consistence with one of the priorities of the European Green Deal - the rational use of natural resources and the development of an ecological consciousness in the global scientific community.

Compilers of the publication

Передмова

Перша Міжнародна конференція «ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ В МИСТЕЦТВІ, НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ» – захід, що демонструє підтримку українських вчених литовськими колегами, присвячений актуальним проблемам мистецтва, культури, педагогіки і психології.

Пошук нових шляхів взаємодії між дослідниками цих напрямів відкрито завдяки міждисциплінарному характеру конференції.

Збірка тез, що вийшла за результатами конференції, віддзеркалює головну мету заходу – об'єднання європейських та українських дослідників, які презентували нові теоретичні ідеї та їх практичне втілення у відповідній тематичній царині. Конференція розкриває можливості для обміну досвідом у дослідницькому просторі; сприяє участі українських дослідників у наукових програмах та ініціативах ЄС; знайомить із системою забезпечення якості освіти та навчання відповідно до європейських стандартів та рекомендацій; розширює можливості академічної мобільності для учнів, студентів, викладачів та дослідників.

Публікація матеріалів в онлайн-форматі – усвідомлений крок організаторів конференції, який відповідає одному з пріоритетних напрямів у реалізації європейського «зеленого курсу» – раціональному використанню природних ресурсів та формуванню еко-свідомості у світовій спільноті вчених.

Упорядники

СУЧАСНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМ СТАНОВЛЕННЯМ ПЕДАГОГІВ

Черненко Наталія

*Професор, доктор педагогічних наук, Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Україна*

ORCID: 0000-0003-2288-8824

chernenkonatali2016@gmail.com

Анотація. У матеріалах представлено погляди учених щодо професійного становлення педагога, ідентифіковано демотивуючі фактори професійного становлення молодих педагогів. Схарактеризовано шляхи удосконалення управління професійним становленням молодих фахівців у закладах загальної середньої освіти.

Ключові слова: педагоги, професійне становлення, молодий фахівець, фактори професійного розвитку.

Вступ. Соціально-економічний розвиток в Україні сприяє зміні пріоритетів в освіті і вимагає від сучасного педагога високого рівня професіоналізму. Професійний розвиток молодих фахівців завжди є актуальним і важливим, оскільки постійно виникають нові вимоги до освіти, здійснюються реформи, впроваджуються інновації, трансформується саме середовище. Питання управління професійним розвитком молодих фахівців є особливо важливим в умовах стрімкого розвитку України та її наближення до європейських освітніх стандартів.

Мета дослідження полягає в дослідженні сучасних шляхів управління професійним становленням педагогів.

Теоретична частина. Сьогодні термін «професійний розвиток» педагогів активно використовується в науковій літературі. Сучасні науковці розглядають це поняття з точки зору самовизначення особистості, на яке впливають соціально-економічні умови, розвиток особистісних якостей та вік, і трактують процес професійного розвитку як набуття професійних знань, умінь і навичок та реалізацію особистісного потенціалу (Шевченко, 2013). Відповідальність за якість процесу та діяльності професійного розвитку покладається на особистість та є важливим елементом професійної самореалізації.

Традиційно професійний розвиток тлумачать як шлях від бажання реалізувати свою компетентність і творчий потенціал до усвідомлення і формування свого професійного покликання. Вчені стверджують, що професійне становлення відбувається через індивідуальну свідомість і виражається через саморозвиток і самоосвіту. Водночас О. Винославська підкреслює, що професійне становлення тісно пов'язане з професійним самовизначенням і характеризує професійне самовизначення як ідентифікацію людини із загальноприйнятими критеріями оцінки професіоналізму. Однак, якщо один фахівець може вважати себе експертом лише тому, що має певну професію або спеціальну підготовку, то інший може вибудовувати особистісний і творчий підхід до здійснення професійної діяльності, спираючись на професійну підготовку. Залежно від типу самовизначення фахівець визначає цілі, завдання та напрями професійного розвитку (Винославська, 2005).

Вчений також стверджує, що успішність професійного розвитку безпосередньо залежить від мотивації та активності професіоналів. Автор зазначає два види мотивації: по-перше, вищий рівень мотивації, коли творчість є метою професійної діяльності, а по-друге, виконавчий рівень

мотивації, коли спеціалізовані кваліфіковані фахівці використовують методи професійної діяльності (Гупаловська, 2005).

Процес становлення професіонала не починається з особистісного розвитку під час навчання у закладах вищої освіти або в процесі вибору професії, він залежить не тільки від теоретичних знань, а й від особистісних якостей, таких як дисциплінованість, відповідальність, комунікабельність і навички творчого мислення (Муқан, 2011). Показники професійного розвитку визначаються здатністю фахівця застосовувати свої навички на практиці та приймати самостійні рішення. Професійний розвиток відбувається тоді, коли фахівець починає працювати самостійно.

Результати проведеного експериментального дослідження дають можливість констатувати, що переважна більшість (83,3%) молодих фахівців у закладах загальної середньої освіти обрали майбутню професію самостійно і свідомо, планують продовжувати як і навчання (36,1%) у закладах професійної освіти, так і підвищувати свій професійний рівень за рахунок курсів підвищення кваліфікації (30,6%), а також планують пов'язати своє професійне життя із педагогікою (94,4%). Проте під час аналізу організації роботи із молодими фахівцями закладів освіти стає зрозумілим, що управління становленням молодих фахівців потребує удосконалення, більш чіткої організації, систематизації на основі професійного моніторингу якості адаптації до професійної діяльності молодих фахівців, особливо в період військової агресії. Визначено демотивуючі фактори професійного становлення молодих фахівців, а саме: недостатній супровід молодих фахівців з боку наставників; відсутність систематичної методичної підтримки; відсутність навичок саморефлексії; страх взаємодії із батьками здобувачів освіти; вирішення конфліктів, спричинених учасниками освітнього процесу. Звичайно, що зазначені фактори гальмують процес професійного становлення молодих фахівців.

Із наукового погляду на розв'язання проблем і труднощів у професійному становленні молодих фахівців у закладах загальної середньої освіти, нами було визначено такі шляхи удосконалення управління професійним становленням молодих фахівців у закладах загальної середньої освіти: розробити проєкт «Траєкторія розвитку молодого фахівця» та провести міський конкурс проєктів з питань організації професійного розвитку та становлення молодого фахівця; організувати літню школу молодих фахівців та міський клуб супервізії та коучингу; зобов'язати молодих фахівців пройти курси підвищення кваліфікації з питань медіації та роботи із батьками здобувачів освіти; надання домедичної допомоги та алгоритму дій у разі небезпечних ситуацій; запровадити розробку індивідуального плану професійного розвитку молодих фахівців у закладах освіти.

Висновки. Професійне становлення молодого фахівця у закладі освіти є динамічним процесом професійного розвитку, професіоналізації особистості на початкових етапах професійної діяльності людини після отримання кваліфікації фахівця у закладі вищої освіти та першого працевлаштування за фахом. Результати експериментального дослідження продемонстрували, що процес професійного становлення молодих фахівців у закладах освіти має позитивні результати, ґрунтовані на особистому прагненні та вмотивованості респондентів займатися педагогічною діяльністю та бажанні досвідчених професіоналів ділитися своїм власним професійним досвідом із молодими фахівцями. Запропоновані шляхи удосконалення управління професійним становленням молодих фахівців у закладах загальної середньої освіти для менеджерів освіти сприятимуть систематизації процесу становлення молодих фахівців та стабільності у побудові перспектив щодо залучення інтеграції до педагогічної професії молодих фахівців.

Література

- Винославська О. В. (2005). Психологія. Київ : ІНКОС, 352.
- Гупаловська В. А. (2005). Професійна самореалізація як чинник становлення особистості жінки : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01. Київ, 25.
- Мукан Н. В. (2011) Професійний розвиток вчителів загальноосвітніх шкіл Великої Британії, Канади, США : монографія. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 248.
- Шевченко О. А. (2013). Професійна адаптація молодого вчителя : теоретичні основи дослідження. *Педагогічний альманах*. 2013. № 20, 175-181.

MODERN ASPECTS OF MANAGING THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF TEACHERS

Chernenko Nataliia

Professor Dr., The State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky», Ukraine

ORCID: 0000-0003-2288-8824

chernekonatali2016@gmail.com

Annotation. The materials present the views of scientists on the professional development of teachers, identify the demotivating factors of the professional development of young professionals. The ways of improving the management of professional development of young specialists in general secondary education institutions are described.

Keywords: teachers, professional development, young specialist, factors of professional development.